

для вчинення злочинів в майбутньому особою, яка допустила злочинне порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту, чим забезпечується безпека як самої особи, так й інших осіб – учасників дорожнього руху.

Особливою слід визнати і процесуальну властивість застосування обмеження у керуванні транспортним засобом, яка характеризується наступними положеннями законодавства. Якщо діяння під час досудового розслідування або судового провадження кваліфіковане по ст. 286 КК України, то особи, які здійснюють провадження (під час досудового розслідування – слідчий або прокурор, під час судового провадження – суд), зобов'язані забезпечити можливе рішення про позбавлення особи права керувати транспортними засобами шляхом застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження як тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом (Глава 13 КПК України). Цей захід полягає в тимчасовому (на строк не більше ніж три дні) вилученні документів, які дають право особі керувати транспортними засобами з подальшим вирішенням в судовому порядку питання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом (строком до двох місяців).

Таким чином, позбавлення права на керування транспортними засобами, передбачене в санкції ст. 286 КК України, слід віднести до спеціальних кримінально-правових заходів, які не можуть визнаватися покаранням і яким притаманні об'єктивні та суб'єктивні ознаки заходів кримінально-правового впливу, що застосовуються на засадах поєднання примусового та заохочувального впливу. Вказане розуміння юридичної природи кримінального правового заходу, який отримав обмежене поширення як наслідок вчинення окремого виду транспортних злочинів, є передумовою для правильного розуміння кримінального закону в цілому.

УДК 343.01 (043.2)

Мандзюк М. М., студентка,

Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури України,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків
Науковий керівник : Демидова Л. М., д.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

У зв'язку з щорічним збільшенням кількості транспортних засобів та появи їх нових видів гостро постає проблема безпеки дорожнього руху та боротьби з транспортними злочинами. З цього випливає необхідність

детального дослідження злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, зокрема їх класифікації.

Щодо визначення поняття класифікації злочинів, то це поділ їх на групи залежно від того чи іншого критерію.

У своїх дослідженнях вчені по-різному визначають класифікації злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту залежно від обраного (-их) критерію (-ів): за видами транспорту, іншим предметом злочину, за суб'єктом злочину, за потерпілим, тощо.

Так, залежно від безпосереднього об'єкта та виду транспорту всі злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту поділяються на три види: 1) злочини проти встановленого порядку водіння транспорту (статті 276, 278, 281, 286, 289 КК); 2) злочини проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту (статті 277, 279, 280, 282, 283, 287, 288, 290, 291, 292 КК); 3) злочини проти встановленого порядку поведінки на водних шляхах (статті 284 та 285 КК).

Більшість дослідників також поділяють склади злочинів проти безпеки руху і експлуатації транспорту на: 1) злочини, що посягають на безпеку руху водного, залізничного та повітряного транспорту; 2) злочини проти безпеки руху і експлуатації автомобільного транспорту (а також міського електротранспорту); 3) пошкодження магістральних трубопроводів.

У цьому випадку в основу класифікації покладені відповідні види транспорту. Враховуючи постійний технічний і науковий прогрес, зазначимо, що наведена класифікація, буде постійно зазнавати змін у майбутньому з появою нових типів транспортних засобів.

Інша група вчених (В. В. Лук'янов, В. І. Жульов, О. І. Коробєєв та ін.) пропонують розглядати об'єктом цих злочинів безпеку дорожнього руху.

Погоджуючись з цим, вважаємо, їхнім видовим об'єктом є суспільні відносини, що забезпечують охорону безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту щодо здоров'я, життя і власності учасників дорожнього руху, інших осіб та довкілля і пропонуємо їх класифікацію: 1) злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, вчинювані особами, які керують транспортними засобами; 2) злочини проти безпеки експлуатації транспорту у сфері дорожнього руху, вчинювані особами, відповідальними за експлуатацію транспорту; 3) злочини проти безпеки дорожнього руху, вчинювані особами, відповідальними за дотримання безпечних умов дорожнього руху; 4) злочини, пов'язані з порушенням чинних на транспорті правил; 5) злочини, пов'язані з незаконним заволодінням транспортом і вчиненням інших умисних дій, що дезорганізують його роботу.

Таким чином, зазначимо, головною ознакою, за якою транспортні злочини об'єднані, в Особливій частині чинного ККУ, в одну групу, є родовий об'єкт. Таким об'єктом є відносини, що забезпечують охорону безпеки руху та експлуатації транспорту. Класифікація має враховувати сутність злочинних діянь та конкретні види транспорту. Розміщення транспортних злочинів у певній послідовності та їх впорядкування у групи дає можливість більш правильно конструювати санкції відповідних статей КК, що підвищить ефективність кримінально-правових заходів боротьби з цими посяганнями, поліпшить статистичний облік цих злочинів.

Крім того, важливою для класифікації вважаємо такий критерій як форма вини, яка входить до такого елементу складу злочину як суб'єктивна сторона. Як відомо, найбільша кількість помилок слідчо-судової практики пов'язана з неправильним встановленням або оцінкою суб'єктивної сторони злочину, її ознак. Суб'єктивна сторона характеризується залежно від складності її об'єктивної сторони. Злочини з формальним складом вчинюються з прямим умислом. У злочинах з матеріальним складом необхідно встановлювати психічне ставлення особи до діяння і його наслідків, що має важливе значення для кваліфікації. Переважна більшість злочинів, передбачених XI розділом Особливої частини КК України характеризується змішаною формою вини – умисел щодо діяння і необережність щодо наслідків. Саме відношення особи до наслідків визначає злочини цієї категорії, як необережні. Отже, класифікація транспортних злочинів за формою вини й її описом в законодавчій нормі є корисною для практики.

УДК 343.3/.7 (043.2)

Підкова Л. В., студентка,
Інститут прокуратури та слідства,
Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса
Науковий керівник: Колодін Д. О., к.ю.н., доцент

ВІДМЕЖУВАННЯ ЗНИЩЕННЯ, ПІДРОБКИ АБО ЗАМІНИ НОМЕРІВ ВУЗЛІВ ТА АГРЕГАТИВ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ (СТ. 290 КК) ВІД СУМІЖНИХ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ

Поняття класифікації злочинів, тобто встановлення та юридичне закріплення точної відповідності між ознаками одного вчиненого діяння від ознак інших, є одним з найважливіших понять науки кримінального права. Правильна кваліфікація органами досудового розслідування та суду має важливе значення і забезпечує законність правосуддя.